

SAŽETAK PRESUDE

IDENTOBA PROTIV GRUZIJE OD DANA 12. SVIBNJA 2015. GODINE ZAHTJEV BROJ 73235/12

Propust države da zaštiti prosvjednike od homofobnog nasilja

❖ ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su nevladina organizacija koja se bavi promoviranjem i zaštitom prava LGBT osoba u Gruziji (prvi podnositelj) i 14 pojedinaca. Dana 17. svibnja 2012. godine, u Tbilisiju je organiziran miran prosvjed u cilju obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv homofobije. Mirnom prosvjedu kojeg je organizirao prvi podnositelj prisustvovalo je otprilike oko 30 LGBT osoba uključujući i podnositelje zahtjeva.

Tijekom mirnog prosvjeda pripadnici dviju gruzijskih religijskih skupina vrijeđali su, prijetili i fizički napali sudionike. Između ostalog obraćali su se LGBT osobama pogrđnim imenima kao što su „perverzncjaci“ i „griješnici“ te su ih u jednom trenutku opkolili te fizički napali. Prema navodima podnositelja, policija je tijekom navedenog događaja zauzela poprilično pasivan stav. Nekoliko policijskih službenika je na zahtjev mirnih prosvjednika da im pomognu, odgovorilo kako nisu dio nadležne policijske postrojbe te kako nisu dužni intervenirati. Prema navodima gruzijske Vlade policija je četvero podnositelja uhitila i privremeno zadržala i/ili ih vozila uokolo u policijskom vozilu ne bi li im na takav način pružila zaštitu.

Nakon navedenog događaja, podnositelji su podnijeli nekoliko kaznenih prijava tražeći pokretanje istrage u odnosu na protuprosvjednike koji su ih napali iz diskriminatornih pobuda te u odnosu na čini i propuste policijskih službenika koji im nisu pružili zaštitu od napadača. Tijekom 2012. godine pokrenuta je istraga zbog ozljeda koje su dvojica podnositelja pretrpjeli. Predmeta istraga još uvijek nije okončana.

Pozivajući se na članak 3. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije, trinaest podnositelja prigovaralo je kako su im gruzijske vlasti propustile osigurati zaštitu on navedenih napada te kako nisu provele učinkovitu istragu kojom bi se ustanovilo kako je napad počinjen iz diskriminatornih pobuda. Nadalje, pozivajući se na članak 10. i članak 11. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije svi podnositelji su prigovarali kako zbog napada i nepostupanja policije nisu bili u mogućnosti mirno okončati prosvjed.

❖ OCJENA SUDA

U odnosu na članak 3. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije

Prilikom ispitivanja je li došlo do navedene povrede, Sud je razmatrao je li tužena država ispunila sljedeće obveze predviđene člankom 3. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije:

a) Je li napad na podnositelje dosegao minimalni stupanj ozbiljnosti?

Sud je prilikom razmatranja cjelokupnog incidenta imao na umu nesigurnu situaciju u kojoj su se LGBT osobe nalazile u tuženoj državi u trenutku kada se napad dogodio te brojna izvješća iz kojih je proizlazilo da u nekim dijelovima gruzijskog društva prevladava negativan stav prema LGBT osobama. Podnositelji su tijekom prosvjeda bili opkoljeni razjarenom gomilom ljudi koja ih je brojčano nadmašila, iskazivala prijetnje smrću te ih nasumično fizički napadala. Bilo je razvidno kako je uzrok takvom ponašanju homofobija. Napadači su očito takvim ponašanjem namjeravali zastrašiti podnositelje kako bi odustali od javnog iskazivanja podrške LGBT zajednici. Prema mišljenju Suda, podnositelji su se našli u pogibeljnoj situaciji koja se dodatno pogoršala činjenicom da im policija nije pravodobno pružila odgovarajuću zaštitu koja im je prethodno obećana. Stoga su strah, tjeskoba i nesigurnost koju su pretrpjeli podnositelji dosegli minimalan stupanj ozbiljnosti kojeg zahtjeva članak 3. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije.

b) Jesu li nadležna tijela osigurala podnositeljima potrebnu zaštitu?

Organizatori mirnog prosvjeda upozorili su policiju na vjerojatnost da će LGBT osobe biti zlostavljane, pa je policija imala pozitivnu obvezu zaštititi prosvjednike od nasilja. Međutim, samo mali broj policijskih službenika bio je nazočan prosvjedu te se bez prethodne najave udaljio s mjesta gdje je nasilje započelo dopuštajući tako da tenzije prerastu u fizičko nasilje. U trenutku kada se policija odlučila umiješati, podnositelji su već bili podvrgnuti vrijeđanju i nasilju. Umjesto da se policija koncentrirala na obuzdavanje najagresivnijih nasilnika u cilju omogućavanja mirnog nastavljanja prosvjeda, usmjerili su svoje aktivnosti na uhićenje i odvođenje nekih od podnositelja kojima je policija zapravo trebala pomoći. Sud je stoga utvrdio kako su domaća tijela podnositeljima propustila osigurati zaštitu od nasilja pojedinaca tijekom prosvjeda.

c) Je li u vezi s događajem provedena učinkovita istraga?

Nadležna tijela nisu ispunila svoju proceduralnu obvezu sukladno kojoj su bili dužni istražiti što je pošlo po zlu tijekom događaja od dana 17. svibnja 2012. godine. Posebice su bila dužna utvrditi jesu li napadi bili uzrokovani diskriminatornim razlozima te identificirati počinitelje. Usprkos prijavama koje su podnositelji podnijeli odmah po završetku događaja, domaća tijela nisu pokrenula sveobuhvatnu istragu kojom bi ispitali sve okolnosti slučaja u odnosu na sve podnositelje. Umjesto toga, domaća tijela su iz nepoznatih razloga suzila opseg istrage na dva zasebna slučaja koja su se odnosila na nanošenje fizičkih ozljeda dvojici pojedinaca, zbog kojih koje je počiniteljima izrečena novčana kazna u iznosu od 45 EUR-a. S obzirom na navedeno Sud je utvrdio kako tužena država s obzirom na stupanj nasilja koji su pretrpjeli podnositelji nije ispunila svoju procesnu obvezu predviđenu člankom 3. Konvencije.

U tim okolnostima bilo je neophodno da domaća tijela poduzmu sve razumne mjere kojima bi otkrili moguće homofobne motive napada. Da je policija provela odgovarajuću istragu, nasilje počinjeno iz diskriminatornih pobuda zadobilo bi jednaki tretman kao i bilo koja druga vrsta nasilja. U nedostatku takve učinkovite istrage, umanjuje se povjerenje javnosti u državnu antidiskriminacijsku politiku. S obzirom na navedeno, Sud je zaključio kako su domaća tijela propustila provesti odgovarajuću istragu o zlostavljanju te je stoga utvrdio kako je došlo do povrede članka 3. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije.

U odnosu na članak 11. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije

Sud je utvrdio kao je došlo do povrede članak 11. Konvencije u vezi s člankom 14. Konvencije zbog toga što tužena država nije sukladno svojim procesnim obvezama osigurala da se događaj od 17. svibnja 2012. godine odvije u mirnim okolnostima na način da je suzbila homofobne napade protuprosvjednika.

❖ **PRAVIČNA NAKNADA**

1.500,00 do 4.000,00 EUR svakom od podnositelja - na ime naknade nematerijalne štete

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.